

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

проректор

Руслан МИГУЩЕНКО

« ____ » _____ 2021 р.

ПРОГРАМА

вступних випробувань

з української мови та літератури

для абітурієнтів на основі повної загальної середньої освіти

Голова предметної

екзаменаційної комісії

з української мови та літератури

Світлана ЧЕРНЯВСЬКА

« ____ » _____ 2021 р.

Харків 2021

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму для вступного іспиту розроблено на основі Програми зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання з української мови та літератури, здобутих на основі повної загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 26.06.2018 р. № 696).

Матеріал програми розподілено за такими розділами: «Українська мова» («Фонетика. Графіка. Орфоєпія. Орфографія», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис», «Стилістика», «Розвиток мовлення») та «Українська література» («Усна народна творчість», «Давня українська література», «Література кінця XVIII – початку XX ст.», «Література XX ст.», «Твори українських письменників-емігрантів», «Сучасний літературний процес»). До програми внесено персоналії письменників і художні твори, вивчення яких передбачено всіма чинними програмами й відображено в усіх підручниках, рекомендованих Міністерством освіти і науки України.

Основна мета вивчення української мови та літератури в навчальних закладах України на сучасному етапі полягає у формуванні національно свідомої, духовно багатої мовної особистості, яка володіє вміннями й навичками вільно, комунікативно виправдано користуватися засобами державної мови – її стилями, типами, жанрами в усіх видах мовленнєвої діяльності.

Вимоги до знань та умінь з української мови:

- знати зміст мовних понять і термінів;
- знати мовні явища, закономірності, правила орфографії та пунктуації;
- лінгвістика тексту;
- значення мовних одиниць та особливості їх функціонування;
- уміти розпізнавати мовні явища й закономірності;
- аналізувати, групувати, класифікувати, систематизувати мовні явища;
- установлювати причинно-наслідкові зв'язки мовних явищ;
- визначати істотні ознаки мовних явищ;
- відрізнити випадки правильного використання мовних засобів від помилкових;
- аналізувати текст: його зміст, структуру й призначення;
- розуміти значення й особливості функціонування мовних одиниць;
- створювати власні висловлювання з певною комунікативною метою;
- виражати мовними засобами свій духовний світ, популяризувати українською мовою цінності української та світової культури.

Вимоги до знань та умінь з української літератури:

- знати взаємозв'язок літератури з життям, характерні риси епохи, відображені у вивченому творі; суспільну роль художньої літератури;
- основні етапи розвитку української літератури; найважливіші факти літературного процесу;
- світове значення української літератури;
- основні етапи життєвого і творчого шляху письменників;
- ідейно-тематичну основу, особливості композиції, сюжет вивчених творів;
- місце і значення кожного твору в доробку письменника та в літературному процесі даного періоду;
- визначальні ознаки понять: народність літератури, художній образ, літературний характер, типові характери, конкретно-історичне та загальнолюдське в них, літературні роди та їх основні жанри як своєрідні способи образного відтворення дійсності;
- уміти знаходити ознаки роду та жанру художнього твору і розрізняти твори різних жанрів;
- визначати елементи сюжету і поза сюжетні елементи та їх роль у художньому творі;
- виявляти основні проблеми, поставлені у творі, що вивчається;
- визначати роль героїв у розкритті ідейного змісту твору та їхню авторську оцінку;
- характеризувати героїв твору;
- з'ясовувати взаємозв'язок світогляду і творчості письменника;
- виявляти найхарактерніші ознаки творчого методу та літературного напрямку;
- аналізувати твір з урахуванням його художньої, естетичної та ідейної цілісності й авторської позиції.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ДЛЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. УКРАЇНСЬКА МОВА

1.1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія

Алфавіт. Наголос. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування *у-в, і-й*. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні *[e], [u], [o]* в коренях слів. Сполучення *йо,ьо*. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис *н* та *nn* у прикметниках і дієприкметниках, не з різними частинами мови.

1.2. Лексикологія. Фразеологія

Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова. Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологізми.

1.3. Будова слова. Словотвір

Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова.

1.4. Морфологія

1.4.1. Іменник

Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні й загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок (у власних чоловічих та жіночих іменах).

1.4.2. Прикметник

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних

прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста і складна форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників.

1.4.3. Числівник

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат.

1.4.4. Займенник

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

1.4.5. Дієслово

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособові дієслова. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу. Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но, -то. Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот.

1.4.6. Прислівник

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого і найвищого ступенів. Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.

1.4.7. Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні і підрядні. Групи сполучників за вживанням

(одиночні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови.

Частка як службова частина мови. Правопис часток.

1.4.8. Вигук

Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

1.5. Синтаксис

1.5.1. Словосполучення

Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами та частинами складного речення.

1.5.2. Речення

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертань)

1.5.3. Просте двоскладне речення

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Зв'язок між підметом і присудком. Тире між підметом і присудком

1.5.4. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні

Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот.

1.5.5. Односкладні речення

Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні).

1.5.6. Просте ускладнене речення

Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні.

1.5.7. Складне речення

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

1.5.7.1. Складносурядне речення

Складносурядне речення, його будова. Єднальні, протиставні й розділові сполучники в складносурядному реченні. Розділові знаки в складносурядному реченні.

1.5.7.2. Складнопідрядне речення

Складнопідрядне речення, його будова. Головна й підрядна частини. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку в складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умови, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них.

1.5.7.3. Безсполучникове складне речення

Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

1.5.7.4. Складне речення з різними видами

Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому.

1.6. Способи відтворення чужого мовлення

Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом.

1.7. Стилїстика.

Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції.

1.8. Розвиток мовлення

Види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення. Тема й основна думка висловлення. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Тексти різних стилів, типів, жанрів мовлення

2 УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

2.1. Усна народна творчість

Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових і родинно-побутових пісень. Пісні Марусі Чурай. «Віють вітри, віють буйні», «За світ встали козаченьки». Історичні пісні. «Ой Морозе, Морозенку», «Чи не той то хміль». Тематика, образи, зміст народних дум і балад. «Дума про Марусю Богуславку». Балада «Ой летіла стріла».

2.2. Давня українська література

«Повість минулих літ» (уривки про заснування Києва, про помсту княгині Ольги). «Слово про похід Ігорів». Григорій Сковорода «De libertate», «Всякому місту – звичай і права», «Бджола та Шершень».

2.3. Література кінця XVIII — початку XX ст.

Іван Котляревський «Енеїда», «Наталка Полтавка». Тарас Шевченко «Катерина», «Кавказ», «Сон» («У всякого своя доля...»), «І мертвим, і живим, і ненарожденним...», «Заповіт». Пантелеймон Куліш «Чорна рада». Іван Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я». Панас Мирний «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» (1, 4 частини). Іван Карпенко-Карий «Мартин Боруля». Іван Франко «Захар Беркут», «Чого являєшся мені у сні», «Мойсей».

2.4. Література XX ст.

Михайло Коцюбинський «Тіні забутих предків», «Intermezzo». Василь Стефаник «Камінний хрест». Ольга Кобилянська «Valse melancolque». Леся Українка «Contra spem spero!», «Лісова пісня». Микола Вороний «Блакитна Панна». Олександр Олесь «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!...». Павло Тичина «Пам'яті тридцяти», «Ви знаєте, як липа шелестить...», «О панно Інно». Максим Рильський «У теплі дні збирання винограду». Микола Хвильовий «Я (Романтика)». Володимир Сосюра «Любіть Україну!». Валер'ян Підмогильний «Місто». Юрій Яновський «Майстер корабля». Остап Вишня «Моя автобіографія», «Сом». Микола Куліш «Мина Мазайло». Богдан-Ігор Антонич «Різдво». Олександр Довженко «Зачарована Десна». Андрій Малишко «Пісня про рушник». Василь Симоненко «Ти знаєш, що ти

– людина?», «Задивляюсь в твої зіниці...», «Лебеді материнства». Василь Голобородько «Наша мова». Олесь Гончар «Модри Камень». Григій Тютюнник «Три зозулі з поклоном». Василь Стус «Господи, гніву пречистого...». Іван Драч «Балада про соняшник». Дмитро Павличко «Два кольори». Ліна Костенко «Страшні слова, коли вони мовчать...», «Маруся Чурай».

2.5. Твори українських письменників-емігрантів

Іван Багряний «Тигрлови». Євген Маланюк «Уривок з поеми».

2.6. Сучасний літературний процес (кінець ХХ – початок ХХІ ст.)

Загальний огляд, основні тенденції. Постмодернізм як літературне явище.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Завдання з української мови та літератури складається з варіантів, кожен з яких містить **три частини**.

Перша частина – завдання з української мови (сім тестових завдань).

Вимоги: теоретичне й практичне осмислення принципів української орфографії, морфологічних понять, закономірностей; розпізнавання вивчених орфограм, правильно написаних слів, виявлення помилок; теоретичне й практичне осмислення синтаксичних понять, розпізнавання за допомогою вивчених правил структуру простого та складного речення, визначення розділових знаків, виявлення синтаксичних помилок; уживання частин мови як синонімів і антонімів у прямому й переносному значенні, фразеологізмів; розпізнавання стилів мовлення, визначення особливостей кожного з них; розрізняти мовлення правильне та гарне (багате, виразне, комунікативно доцільне, логічне, образне); виявляти різноманітні виражальні засоби мови.

Кожне тестове завдання містить від 4 до 5 варіантів відповідей з однією правильною, – її треба позначити в тесті галочкою.

Друга частина – завдання з української літератури (два тестових завдання).

Вимоги: продемонструвати знання з теорії літератури; проявити обізнаність, здатність проникати в канву літературного процесу й естетичні глибини твору, бачити його неповторність, самотність автора та духовні виміри часу, на який припадає його творчість; розуміти цілісність літературного процесу.

Кожне тестове завдання містить 5 варіантів відповідей з однією правильною, – її треба позначити в тесті галочкою.

Третя частина – власне висловлювання (одне завдання – побудова власного висловлювання (письмового твору) за пропонованою темою).

Вимоги: сформулювати тезу, навести два-три переконливі докази, які найкраще аргументуватимуть міркування. Проілюструвати думки посиленнями на приклади з художньої літератури (вказати проблему, порушену письменником, назву твору, назвати художній образ, який допомагає розкрити проблему, навести цитату з твору тощо), історичні факти або випадки з життя. Не переказувати зміст, не давати повної характеристики образів. Сформулювати висновок.

Орієнтовний обсяг роботи – 1,5 – 2 сторінки (200-250 слів). Текст обсягом **до 100 слів** члени комісії не перевірятимуть.

Зразок завдання

ВАРІАНТ №__

1. Спільнокореневим до слова *текти* є

- А тектонічний
- Б текстура
- В течія
- Г тека

2. М'який знак на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка

- А жмен...ці, рибал...чин, людс...кість
- Б змагаєш...ся, т...мянний, їдал...ня
- В секретар..., солдатс...кий, мен...ший
- Г дев'ят...сот, Рівен...щина, годит...ся
- Д голубон...ці, відчуваєт...ся, л...отчик

3. Апостроф треба писати на місці пропуску в словах рядка

- А широке подвір..я, свіже п..юре
- Б духм..яний хліб, моєю любов..ю
- В роз..яснити правило, нове ател..є
- Г міцний зв...язок, заповнити пів..ями

4. НЕМАЄ лексичної помилки в рядку

- А вільна вакансія
- Б найстарший брат
- В прейскурант цін
- Г моя автобіографія

5. Прочитайте речення.

Найбільш ... проектами зацікавилися ті підприємства, які мають значно ... ресурси й ... потенціал.

Правильним є варіант заповнення пропусків

- А вигіднішими, потужніші, найбільший
- Б вигідними, потужні, найбільший
- В вигідними, потужніші, більший
- Г вигіднішими, потужні, найбільший
- Д вигідними, потужніші, найбільший

6. У фразеологізмах як ... в окропі, яка ... вкусила на місці пропуску має бути слово

- А оса   Г собака
- Б муха   Д бджола

В тряця

7. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

А «Ступінь деградації цього суспільства ти не можеш зміряти, ти не термометр, — сказала дружина, — Заспокойся».

Б Карпо вхопив матір за плечі, придушив з усієї сили до хліва й крикнув, як несамовитий: «Нате, їжте мене, або я вас з'їм!»

В Я заплющую очі і, як самець напровесні, захлинаюсь і шепочу: «Кому потрібно знати деталі моїх переживань?»

Г «Мені! — каже, піднявши голову Шрам. — Я був би баба, а не козак, коли б заплакав од свого лиха».

8. Українськими Ромео й Джульєттою називають героїв твору

А Лесі Українки

Б Панаса Мирного

В Ольги Кобилянської

Г Михайла Коцюбинського

Д Івана Нечуя-Левицького

9. Персоніфікацію використано в рядках

А *Я знаю, дід та баба — це коли є онуки,
а в них сусідські діти шовковицю їдять.*

Б *Чужа душа — то тихе море сліз.*

Плювати в неї — гріх тяжкий, не можна.

В *Та знай: над нас — боги скупі,*

Над нас — глухі й нечулі...

Г *Ні, я хочу крізь сльози сміятись,*

Серед лиха співати пісні...

Д *Там дивний ліс зітхає ароматом*

І ввесь дзвенить од гімнів п'яних птиць...

10. Власне висловлювання (обов'язкове!). Складіть і запишіть твір-роздум: **«Любов, що рухає Сонце і зоряні стелі».**

Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі докази, які найкраще аргументуватимуть ваші міркування. Проілюструйте ваші думки посиланням на приклади з художньої літератури (укажіть проблему, порушену письменником, назву твору, назвіть художній образ, який допомагає розкрити проблему, наведіть цитату із твору тощо), історичні факти або випадки з життя. Не переказуйте зміст, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновки.

Орієнтовний обсяг роботи – 1,5 – 2 сторінки (200-250 слів). Текст обсягом **до 100 слів** члени комісії не перевірятимуть.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Авраменко О.М. Блажко М.Б. Українська мова та література: Довідник: Завдання в тестовій формі – К.: Грамота, 2016.
2. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2005.
3. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2006.
4. Джерела пружно б'ють: Хрестоматія з української літератури для 9 класу/ Уклад Борис Степанишин. – К.: Арт-Освіта, 2004.
5. Новосолова В.І., Скуратівський Л.В., Плетньова Л.В. Українська мова: Збірник тестових завдань для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання. – К.: Генеза, 2009.
6. Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 8 кл. серед. шк. – К.: Вікторія, 2004.
7. Передрій Г. Р., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т., Остаф Я. І. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Освіта, 2003.
8. Семенюк Г. Ф., Ткачук М. П., Ковальчук О. Г. Українська література: Підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Освіта, 2006.
9. Срібний птах: Хрестоматія з української літератури для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. – Част. II. / Упоряд. Г. Ф. Семенюк, М. П. Ткачук, А. Б. Гуляк. – К.: Освіта, 2006.
10. Степанишин Б. І. Українська література: Підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Арт-освіта, 2004.
11. Українська література: Хрестоматія нововведених творів за програмою 2002 року: У 3-х част./Автор-упорядник Р.В.Мовчан. – Частина третя (9 – 11 класи). – К.: Генеза, 2003.
12. Українська література: Хрестоматія для 10 класу середніх загальноосвітніх навчальних закладів/ Упоряд. П.П. Хропко, В.Ф.Погребенник. – К.: Ковчег, 2003.
13. Український правопис / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Ін-т укр. мови. – К.: Наук. думка, 2003. – 240 с.
14. Хропко П. П. Українська література: Підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Школяр, 2005.
15. Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підручник для 9 кл. – К.: Освіта, 2002.
16. Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підручник для 8 кл. - К.: Освіта, 2004.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ

Критерії оцінювання завдань з української мови та літератури передбачені чинними нормативами й програмами з української мови та літератури для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджених Міністерством освіти і науки України, та за програмними вимогами зовнішнього незалежного оцінювання з української мови, розроблених Українським центром оцінювання якості освіти.

Перша частина. Завдання з української мови (сім тестових завдань) – оцінювання відбувається таким чином:

- правильна відповідь на питання – «10» балів;
- неправильна «0» балів.

Усього: $7 \times 10 = 70$ (балів).

Друга частина. Завдання з української літератури (два тестових завдання) – оцінювання відбувається таким чином:

- правильна відповідь на питання – «5» балів;
- неправильна «0» балів.

Усього: $2 \times 5 = 10$ (балів).

Третя частина. Власне висловлювання (одне завдання – побудова власного висловлювання (письмового твору) за пропонованою темою).

Зміст власного висловлювання оцінюють за шістьма критеріями (1, 2, 3а, 3б, 4 та 5), як показано в таблиці 1.

Таблиця 1

Критерій	Змістовий вияв критерію	Бали
1. Теза	Учасник вправно формулює тезу	2
	Учасник не формулює тези вправно	1
	Учасник не формулює тези або формулює тезу, яка не відповідає запропонованій темі	0
2. Аргументи	Учасник наводить принаймні два доречних й переконливих аргументів	2
	Учасник наводить принаймні один доречний аргумент	1
	Учасник не наводить жодного аргументу або наведені аргументи не є доречними	0

3 а. Приклад із літератури чи інших видів мистецтва	Один з аргументів підкріплено принаймні одним розгорнутим , добре поясненим прикладом з художньої літератури чи інших видів мистецтва	2
	Немає мотивації наведення прикладу. Приклад неконкретизований через художній образ. У прикладі є фактичні помилки	1
	Прикладу з літератури чи інших видів мистецтва немає або він не є доречним	0
3 б. Приклад, що є історичним фактом або випадком із життя	Учасник наводить принаймні один доречний приклад або з історії, або з суспільно-політичного життя, або з власного життя	2
	Немає мотивації наведення прикладу, приклад не конкретизований; у прикладі є фактичні помилки	1
	Прикладу з історії суспільно-політичного або власного життя немає або він не є доречним	0
4. Логічність, послідовність	Висловлення демонструє зосередженість на обговорюваній проблемі, цілісний, послідовний несуперечливий розвиток думки (логічність і послідовність викладу)	2
	У роботі є порушення логічності, цілісності, послідовності й несуперечливості розвитку думки	1
	Логіки викладу, цілісності, послідовності й несуперечливості розвитку думки немає	0
5. Висновок	Висновок відповідає запропонованій темі й органічно впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів	2
	Висновок лише частково відповідає тезі або не пов'язаний з аргументами та прикладами	1
	Висновку немає; висновок не відповідає сформульованій у власному висловленні тезі; висновок не пов'язаний з аргументами та прикладами	0

Мовне оформлення власного висловлення оцінюють за двома критеріями (6а та 6б), як показано в таблицях 2 і 3.

Таблиця 2

Критерій	Кількість помилок	Бали
6 а. Орфографія та пунктуація	0-1	4
	2-6	3
	7-11	2
	12-16	1
	17 і більше	0

Таблиця 3

Критерій	Кількість помилок	Бали
6 б. Лексика, граматики та стилістика	0-1	4
	2-4	3
	5-7	2
	8-10	1
	11 і більше	0

Під час оцінювання орфографічної й пунктуаційної нормативності роботи дві негрубі помилки рахують як одну грубу. До негрубих зараховують такі помилки:

- у винятках з усіх правил;
- у написанні великої літери в складних власних назвах;
- у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками;
- у випадках нерозрізнення *не/ні* (*не хто інший/ніхто інший...*);
- у випадках, коли замість одного розділового знака поставлений інший;
- у пропуску одного зі сполучуваних розділових знаків або в порушенні їхньої послідовності.

Негрубу орфографічну й негрубу пунктуаційну помилки не сумують і не зараховують **як одну грубу**.

Систематичне порушення норм милозвучності (три і більше випадків порушення на одне з правил: *у-в, і-й-та, ся-сь, з-зі-із*) рахують **як одну стилістичну помилку**.

Загальне оцінювання власного висловлювання складається з двох чинників: балів за зміст твору та балів за грамотність /мовне оформлення/ однією оцінкою. Отже, максимальна оцінка:

- за зміст – 12 балів;
- за грамотність – 8 балів;

Усього: 12+8 = 20 (балів)

Максимальна оцінка всієї роботи – 100 балів: 70+10+20=100.

ТАБЛИЦЯ
переведення позитивної оцінки вступного випробування для вступу на навчання
для здобуття ступеня бакалавра та магістра в шкалу 100 – 200

За 100 бальною шкалою	За 200 бальною шкалою	За 100 бальною шкалою	За 200 бальною шкалою	За 100 бальною шкалою	За 200 бальною шкалою
0 – 24	Не склав	50	133,3	76	168,0
25	100,0	51	134,7	77	169,3
26	101,3	52	136,0	78	170,7
27	102,7	53	137,3	79	172,0
28	104,0	54	138,7	80	173,3
29	105,3	55	140,0	81	174,7
30	106,7	56	141,3	82	176,0
31	108,0	57	142,7	83	177,3
32	109,3	58	144,0	84	178,7
33	110,7	59	145,3	85	180,0
34	112,0	60	146,7	86	181,3
35	113,3	61	148,0	87	182,7
36	114,7	62	149,3	88	184,0
37	116,0	63	150,7	89	185,3
38	117,3	64	152,0	90	186,7
39	118,7	65	153,3	91	188,0
40	120,0	66	154,7	92	189,3
41	121,3	67	156,0	93	190,7
42	122,7	68	157,3	94	192,0
43	124,0	69	158,7	95	193,3
44	125,3	70	160,0	96	194,7
45	126,7	71	161,3	97	196,0
46	128,0	72	162,7	98	197,3
47	129,3	73	164,0	99	198,7
48	130,7	74	165,3	100	200,0
49	132,0	75	166,7		

Голова предметної екзаменаційної комісії
з української мови та літератури

Світлана ЧЕРНЯВСЬКА

Завідувач кафедри української, російської
мов і прикладної лінгвістики

Світлана ЧЕРНЯВСЬКА

Схвалено на засіданні вченої ради факультету міжнародної освіти
Протокол №___ від «___» _____ 2021 р.

Голова вченої ради
факультету міжнародної освіти

Дмитро КУДІЙ